

VENDIM
Nr. 116, datë 30.4.2021

**MBI SHQYRTIMIN E KËRKESËS SË SHOQATËS AREA, PËR SHTYRJEN E
HYRJES NË FUQI TË VENDIMIT TË BORDIT TË ERE-s NR. 106, DATË 2.7.2020**

Në mbështetje të neneve 16, 19, 62, 98, 99, pika 1 dhe 2 dhe 100, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; të nenit 8 dhe nenit 22, pika 5, të ligjit nr. 7/2017, “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme”; si dhe të nenit 15 dhe 16, të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 3.9.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 30.4.2021, mbasi shqyrtoi relacionin nr. 64/1 prot., datë 28.4.2021, të përgatitur nga Drejtoritë Teknike, “Mbi shqyrtimin e kërkesës së shoqatës AREA për shtyrjen e hyrjes në fuqi të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 106, datë 2.7.2020”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 275, datë 28.12.2020, “Mbi kërkesën e shoqërisë OST sh.a. për shtyrje të afatit të hyrjes në fuqi të vendimit nr. 106, datë 2.7.2020”, ndër të tjera vendosi që OST sh.a. dhe pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike të vijnë në aplikimin e periudhës *dry run* deri në datën 31.3.2021.

- Në vijim të kësaj vendimmarrjeje, OST sh.a. ka vijuar me operimin e fazës *dry run* të rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike, miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 106, datë 2.7.2020, përgjatë gjithë kësaj periudhe kohore.

- Shoqata Shqiptare e Energjisë së Rinovueshme (AREA), nëpërmjet shkresës nr. 1810/102 prot., datë 31.3.2021, ka parashtruar në ERE kërkesën për shtyrjen e afatit të hyrjes në fuqi të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 106, datë 2.7.2020, me një periudhë shtesë 9-mujore, deri në 31.12.2021, duke argumentuar se:

1. Ligji 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, në nenin 99, pika 4, shprehet se: “mënyra e trajtimit të disbalancave të shkaktuara nga prodhuesit me përparësi dhe kostot përkatëse për mbulimin e tyre, miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave”. Deri tani nuk ka asnjë vendim të Këshillit të Ministrave, për këtë qëllim. Prodhuesit me përparësi janë në pritje të këtij vendimi dhe presin të jenë pjesë aktive e hartimit të tij. Është e qartë se vendimi i Bordit të ERE-s nuk mundet kurrësi të vijë në shkelje të ligjit në sektorin e energjisë elektrike pasi do të shkelte kështu parimin e mandatuar në Kushtetutë për hierarkinë e normave ligjore, ku aktet ligjore prevalojnë mbi vendimet organike të organeve administrative.

2. Ligji 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, në nenin 100, pika 3, shprehet se: “deri në krijimin e tregut të balancimit, tarifat për realizimin e shërbimit të balancimit vendosen sipas metodologjisë së miratuar nga ERE”. Kjo metodologji duhet të reflektojë kostot dhe të bëhet publike. Deri tani në dijeninë tonë, ne nuk kemi asnjë informacion për kostot që prodhuesit me përparësi shkaktojnë me disbalancat e tyre dhe metodologjinë përkatëse.

3. VKM-ja nr. 480/2018, “Për miratimin e strategjisë kombëtare të energjisë për periudhën 2018–2030”, citon se: “Të gjitha impiantet e energjisë BRE (burimet e rinovueshme) janë të ndara në dy grupe, me kapacitet më të ulët se 2 mw, nuk do të kenë përgjegjësi balancuese dhe të gjitha BRE-të me kapacitet të instaluar më shumë se 2 mw do të kenë përgjegjësi balancuese. Çdo tarifë balancuese/penalitet do të aplikohet për mospërmblidhjen e përgjegjësisë balancuese dhe do të vendoset me vendim të Këshillit të Ministrave, që duhet të hartohen dhe miratohen për zbatimin praktik të kërkesave ligjore të bursës shqiptare të energjisë dhe BRE”. Kjo kërkesë e VKM-së nuk

është realizuar akoma. Gjithashtu është e qartë se të gjithë prodhuesit me përparësi, me kapacitet me të vogël se 2 mw, janë të përjashtuar nga kostot e balancimit.

4. Në Vendimin e Bordit të ERE-s nr. 275, datë 28.12.2020, në të cilën merret në diskutim kërkesa e OST për shtyrjen e afatit të Bordit të ERE-s, së vendimit nr. 106, datë 2.7.2020, OST parashtron se: “në kushtet kur ende nuk janë konkluduar marrëveshjet përkatëse me kontraktorët e ardhshëm...”, duke mos u përcaktuar qartë që bëhet fjalë për regjistrimin e BRE-ve, të cilët nuk kanë marrë asnjë lloj njoftimi, as përpara, as pas këtij vendimi. Pika 4, e këtij vendimi përmend një raport vlerësimi për fazën *dry run* nga OST-ja, ku renditet dhe procesi i regjistrimit të pjesëmarrësve në Tregun Shqiptar të Balancimit, por prodhuesit me përparësi nuk kanë qenë pjesë e këtij informacioni megjithëse në numër përbëjnë numrin më të madh të pjesëmarrësve në treg. Pra as OST-ja as ERE nuk kanë bërë asnjë veprim për të informuar prodhuesit me përparësi, për hapat që duhet të ndërmerrnin, së pari regjistrimin e sipërmarrjes së tregut me përparësi, kosto e tyre të balancimit, duke shkelur kështu edhe vetë pikën 2 dhe 3, të vendimit nr. 106, datë 2.7.2020 dhe detyrimin ligjor të ERE-s për të konsultuar me grupin e interesit miratimin e rregullores.

- Në vijim të këtyre parashtrimeve, AREA bën me dije se kërkesa e saj, si përfaqësuese e prodhuesve me përparësi, për shtyrjen e afatit të hyrjes në fuqi të rregullave të Tregut të Balancimit për prodhuesit me përparësi deri në plotësimin e kushteve të mësipërme, për të cilat mendon që afati më i shkurtër do të ishte të paktën deri më 31.12.2021, është plotësisht e legjitimuar.

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 118, datë 22.7.2019, vendosi të fillojë procedurën për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” bashkë me anekset përkatëse, të propozuara nga OST sh.a. Në vijim të këtij vendimi, palët e interesit u njoftuan me anë të shkresës nr. 330/2 prot., datë 31.7.2019, për diskutimin e mëtejshëm dhe marrjen e opinionit lidhur me disa aspekte të parashikimeve të këtyre rregullave. Ndër të tjera nëpërmjet kësaj shkrese janë njoftuar për të dhënë opinionet përkatëse Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Autoriteti i Konkurrencës, OSHEE sh.a., KESH sh.a., Shoqata Shqiptare e Furnizuesve të Energjisë Elektrike (AAES), Shoqata *Foreign Investors Association Of Albania* (FIAA) dhe Shoqata *Albanian Renewable Energy Association* (AREA).

- ERE, më datë 10.10.2019, zhvilloi një seancë dëgjimore, ku ka qenë prezent edhe AREA. Gjithashtu, vlen të përmendim edhe se vendimet e ERE-s publikohen në faqen zyrtare të ERE-s dhe botohen në Fletoren Zyrtare, me qëllim lehtësimin e aksesimit të tyre nga ana e palëve të interesit dhe publikut në tërësi. Shoqëria OST sh.a., gjithashtu, në faqen e saj *web* ka hapur një rubrikë të veçantë për procesin e *dry run*, me informacionin e nevojshëm për të gjithë pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike, përfshirë edhe prodhuesit me përparësi, anëtarë të shoqatës AREA, në mënyrë që të marrin informacionin e nevojshëm për ecurinë dhe procesin e periudhës *dry run*.

- Në vijim, Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 106, datë 2.7.2020, vendosi “Miratimin e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike”, vendim në të cilin është përcaktuar faza e parë e zbatimit të këtyre rregullave në procesin *dry run*, deri në datën 31.12.2020, fazë e cila u zgjat me një periudhë të dytë deri në datën 31 mars 2021.

- Ligji nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, në nenin 99, pika 1, përcakton qartë se: “Çdo pjesëmarrës i tregut të energjisë elektrike është përgjegjës për balancimin e energjisë elektrike”, dhe në pikën 2 se: “Pjesëmarrësit e tregut të energjisë elektrike mund të rregullojnë përgjegjësinë për balancimin, nëpërmjet një kontrate me Operatorin e Sistemit të Transmetimit, duke marrë statusin e palës përgjegjëse për balancim ose duke nënshkruar një kontratë për transferimin e përgjegjësisë së balancimit ndaj një pale tjetër përgjegjëse për balancimin, duke u bërë pjesëtar i një grupi balancues, në përputhje me rregullat e tregut”.

- Si dhe parashikuar në dispozitat sipërcituar, ligji përcakton detyrimin për përgjegjësinë e balancimit, si dhe krijon kushte për një përfshirje të drejtpërdrejtë si palë përgjegjëse për balancimin

apo edhe si grup balancimi. Palët, përfshi dhe prodhuesit me përparësi duhet të vlerësojnë vetë se cilat nga format e lejuara nga ligji, ajo e krijimit të një grupi balancimi apo ajo e të qenurit si palë përgjegjëse për balancimin është me kosto sa më minimale për ta.

- Ligji nr. 7/2017, “Për nxitjen e përdorimit të energjive nga burime të rinovueshme”, në nenin 8, pika 4, përcakton se: “Prodhuesit me përparësi të energjisë elektrike janë përgjegjës për balancimin. Prodhuesit bëhen palë përgjegjëse për balancimin, duke nënshkruar një kontratë me Operatorin e Sistemit të Transmetimit ose duke nënshkruar një kontratë për transferimin e përgjegjësisë së balancimit të një palë tjetër përgjegjëse për balancimin, duke u bërë pjesëtar i një grupi balancues, në përputhje me rregullat e tregut dhe procedurat përkatëse të miratuara nga ERE, në konsultim me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë”.

- Në vijim të përcaktimeve ligjore, konkretisht në nenin 22, pika 5, të ligjit nr. 7/2017, “Për nxitjen e përdorimit të energjive nga burime të rinovueshme” përcaktohet specifikisht se: “Deri në krijimin e tregut të balancimit, por jo më vonë se data 31 dhjetor 2022, prodhuesit ekzistues me përparësi nuk do të jenë përgjegjës për kostot e disbalancave të shkaktuara. Këto kosto do të merren në konsideratë nga ERE në tarifën e shpërndarjes së energjisë elektrike. Prodhuesit ekzistues me përparësi do të njoftojnë skedulin e prodhimit të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes, në përputhje me rregullat e tregut të energjisë elektrike.”.

- Kontrata për shit-blerje të energjisë elektrike ndërmjet OSHEE sh.a. dhe prodhuesve me përparësi të energjisë elektrike, miratuar me vendimin nr. 101, datë 23.6.2016, të Bordit të ERE-s, ndryshuar me vendimin nr. 147, datë 30.9.2016, dhe vendimin nr. 255, datë 24.12.2018, në nenin 5 (Programet e livrimit), pika 5, përcakton se: “Devijimet nga programet e paraqitura do të trajtohen në përputhje me “Rregullat e Tregut të Energjisë Elektrike” apo çdo akti tjetër të miratuar nga ERE për këtë qëllim. Kjo kontratë e cila është nënshkruar nga vetë këta prodhues si palë direkte në të, është në zbatim e sipër.

- Gjithashtu, përveç faktit të marrjes pjesë përgjatë trajtimit të vendimmarrjes së ERE-s nga ana e palëve të interesuara, përfshirë këtu dhe shoqatën e prodhuesve, në thelb tregu Shqiptar i Balancimit kërkon nga palët, qofshin këto palë përgjegjëse për balancimin apo dhe pjesë e grupit të balancimit, përcjelljen e programeve të skedulimit tek OST sh.a. ose të grupi i balancimit, proces i cili është i parashikuar në aktet ligjore në fuqi. Si pasojë ky është një proces i cili nuk është i ri në treg, përkundrazi duhet të ishte bërë me kohë nga të gjithë pjesëtarët e tregut, si rrjedhojë është një proces rutinë i operimit të centraleve nga ana e të licencuarve.

- Në çdo rast duhet theksuar se, nga ana e operatorit apo palës përgjegjëse balancuese, për mënyrën e trajtimit të disbalancave të shkaktuara nga pjesëmarrësit e tregut do të zbatohet legjislacioni në fuqi.

- Për sa i takon pretendimit për kostot e disbalancave, sqarojmë se tregu i disbalancave dhe llogaritjet bëhen në *ex post*, është e pamundur në *ex ante* të bëhen llogaritjet e kostove të disbalancave, pasi tregu është dinamik dhe me kosto të cilat variojnë në baza orare dhe ditore.

- Lidhur me pretendimet e shprehura nga AREA mbi përcaktimet e VKM-së nr. 480/2018, vlerësojmë së ERE, nëpërmjet vendimit të Bordit të ERE-s nr. 106/2020, ka miratuar rregullat e Tregut Shqiptar të Balancimit për të gjithë pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike. Vendimi nr. 106/2020, nuk përcakton në asnjë rast se cilat janë palët përgjegjëse për balancimin, ky përcaktim gjendet në aktet ligjore në fuqi, respektivisht në ligjin nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar dhe ligjin nr. 7/2017, “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme”.

- Gjithashtu në nenin 98, pika 1, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar, përcaktohet se: “ERE miraton rregullat e tregut të energjisë elektrike, në përputhje me këtë ligj dhe modelin e tregut të energjisë elektrike, ku përfshihen rregullat për planifikimin,

dispeçerimin, balancimin, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe kërkesat për menaxhimin e rezervës. Për sa më lart, sqarojmë se ligji nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, nuk kushtëzon miratimin e këtyre rregullave nga ana e ERE-s edhe pas daljes së vendimeve të Këshillit të Ministrave për përjashtimin nga disbalancat.

Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 106, datë 2.7.2020, vendosi miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike”, ndërsa me vendimin nr. 275, datë 28.12.2020, “Mbi kërkesën e shoqërisë OST sh.a. për shtyrje të afatit të hyrjes në fuqi të vendimit nr. 106, datë 2.7.2020”, ndër të tjera vendosi se OST sh.a. dhe pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike të vijnë në aplikimin e periudhës *dry run* deri në datën 31.3.2021. Këto dy vendime kanë përcaktuar edhe kohën e hyrjes në fuqi të “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit”.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Mospranimin e kërkesës së shoqatës AREA për shtyrjen e afatit të hyrjes në fuqi të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 106, datë 2.7.2020, “Mbi miratimin e Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” me një periudhë shtesë 9-mujore, minimalisht deri më 31.12.2021.

2. Drejtoria Juridike dhe e Zgjidhjes së Mosmarrëveshjeve të njoftojë shoqatën AREA për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Për këtë vendim mund të kërkohet rishikim në ERE brenda 7 ditëve kalendarike, si dhe mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrit Ahmeti